

ZÁRÓ SZAKMAI JELENTÉS
MECENATÚRA (MEC_21) pályázat
4. ALPROGRAM (MEC_K_21)

Tudományos kiadványok, szakkönyvek papíralapú és egyidejűleg nyílt hozzáférésű elektronikus formátumban történő megjelenésének támogatása

EPR pályázat azonosító: 140721

Pályázó kutató: Dr. Körösfői Zsolt

Befogadó intézmény: Jósza András Múzeum

1. A megjelent kiadvány címe:

Marosszentanna. Sântana de Mureș. Late imperial cemetery at the Mureș

2. A kiadvány műfaja és nyelve:

régészet, angol (papír alapon), angol és magyar (elektronikus formában, online)

3. A kiadvány megjelenésének időpontja (év, hónap):

2024, június

4. A papíralapú kiadvány megjelent példányszáma:

280

5. A papíralapú kiadvány terjesztésének módja:

A Jósza András Múzeum belföldi és külföldi könyvcseré hálóján keresztül, illetve múzeumi jegypénztárnál

6. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány formátuma:

EPUB, PDF és HTML

7. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány elérhetősége:

8. A papíralapú kiadvány igényes, magas színvonalú és minőségű nyomdai megjelenése tekintetében tett vállalások mennyiben teljesültek (max. 1000 karakter):

A papíralapú kiadvány kemény táblával, varrott, színes oldalakkal jelent meg. A 184 oldalas kiadvány A4 formátumú, az illusztráció a szövegbe ágyazva került bemutatásra. A szöveghez szervesen kapcsolódó képanyag nagy fontossággal bír, mivel számos korabeli közöletlen dokumentum kapott helyett benne, illetve több olyan térképet, diagramot és táblázatot tartalmaz, amelyekre nemcsak támaszkodik a szöveg, hanem számszerűsítik és vizuális megjelenítik a leírtakat. Tekintettel a képaláírások fontosságára és terjedelmére, azoknak a lapszéleken viszonylag széles sávot hagytunk ki.

A projekt keretén belül a leletanyagot újra fotóztuk és rajzoltuk. Az újonnan készült képanyag mellett a kiadványban a régebb tárgyrajkzokból is beemeltünk, az eredeti közlésben kevésbé jól látható sírfotói pedig a mai nyomdatechnikának köszönhetően részletgazdagabban jelentek meg. A száz évvel ezelőtt képanyag és új fotók harmonikus megjelenítése érdekében a papír alapú kiadvány ofset belívekre került.

9. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány korszerű technológiát képviselő, felhasználóbarát, magas minőségű kiadása tekintetében tett vállalások mennyiben teljesültek (max. 1000 karakter):

Az elektronikus kiadvány két nyelvű, angol és magyar. A könnyebb átláthatóság végett az egyszerű struktúra és minimalista megjelenés jellemzi. A nyelvet a jobb felső sarokban található gombbal lehet váltani. Az elektronikus kiadvány központjában a kutatást képező temető interaktív térképe foglal helyet, amelyen a szövegben szereplő sírokat, azokra rákattintva, lehet kiemelni. Ezáltal vizuálisan is jól követhető egy-egy lelet, mellékletadási szokás, illetve egyéb régészeti megfigyelés térbeni helyzete.

A szöveges tartalmat a felső eszközsávban lévő tartalomjegyzékre vagy a térkép mellett lévő szövegdobozban lehet megnyitni, benne pedig a jobbra és balra mutató nyilakkal lehet lapozni. A megnyitott szövegrészben a felső eszközsáv segítségével lehet kereséseket végezni. A szövegben illesztett képszámokra kattintva az illusztrációk külön ablakban jelennek meg. A hivatkozásokra kattintva a végjegyzetekhez navigál az oldal, ahonnan vissza is lehet lépni az adott szövegrészhez.

Az angol nyelvű oldalon megjelenik egy letöltési gomb is, amelyre rákattintva a papíralapú kiadványt lehet PDF formátumban menteni.

A vállalásnak megfelelően a HTML5 és CSS3 alkalmazásával a mobil készülékről történő böngészés is támogatott.

10. A benyújtott projekttervben vállalt és a teljesített célok közötti eltérések bemutatása, indoklása (pl. a terjesztés módja, példányszám, elektronikus kiadvány formátuma stb.) (max. 1000 karakter):

A benyújtott projekttervet két alkalommal kellett módosítani. Először az időtartam esetében igényeltem hosszabbítást, mivel a régészeti terepi munkavégzés nem volt lehetőségem a vállalásaimat határidőben teljesíteni. Második esetben az elmúlt évek nagymértékű inflációja és a

kézirat terjedelmének növekedése miatt a projektktervben vállalt példányszám csökkentését kértem és engedélyezte azt a NKFI Hivatal Kutatói Kiválósági Főosztály 400-ról 280 darabra.

A projektben nem vállaltam, de a kutatómunka során sikerült a temető emberi és állati csontmaradványaiból természettudományos szempontú vizsgálatokat (antropológia, stroncium-, stabil- és radiokarbonizotóp) is elvégezni. Az eredmények appendixként kerültek be a kiadványba.

11. A kiadvány tartalmának ismertetése (max. 2000 karakter):

A kötet egy általános bevezetővel indít, amelyet a temető és az általa képviselt régészeti kultúra rövid kutatástörténete követ. A temető feltárása óta már egy évszázad telt el, azóta a leletanyagot többször is átmozgatták a kolozsvári gyűjteményen belül. Egyes darabok az intézményen belül vándoroltak (például kiállítások esetében) vagy éppen azon kívülre (Bukarest, Budapest) kerültek. Mindezek miatt a leletek és a dokumentumok állapota romlott, néhányuk elkallódott. A fentiek miatt a kutatás egy forráshelyzetet is rögzít, másrésről a kiadványban egykoron összetartozó, ma már négy különböző helyen található leletek, dokumentumok kerültek újra össze.

A harmadik fejezet a temető kiterjedéséről, a feltárás módjáról és mértékéről szól. A katonai térképek és az ásatási napló alapján felmerül annak a gyanúja, hogy a temetőt már a feltárások előtt megkezdődő homokkitermelés előtt is bolygatták. Annyi bizonyos, hogy a lelőhelyen az ásatások után is kerültek elő leletek, ami miatt a temető a ma ismertnél nagyobb méretű, feltehetőleg a ma ismertnél jelentősebb és akár hosszabb ideig használatban lévő volt.

A sírok és temetkezési szokások összefoglaló leírására a 4. fejezetbe került sor, míg a tárgytipusok az 5. fejezetben kaptak helyet. A régészeti részt a 6 fejezet zárja, amelybe a temető földrajzi, kronológiai helyzetét tárgyaltam a Kárpát-medencén és a Marosszentanna-Csernyahov kultúráján belül.

A természettudományi vizsgálatok a kötet végén következnek.

Mivel a temetőt már közölték és abban a sírleírások szerepelnek, jelen kiadványba már nem került be a katalógus rész. A temetkezéseket egy-egy adott téma keretén belül mutattam be (temetkezési szokás, sírablások stb.), míg a mellékletegyütteseket is adott tárgytipusok alatt például ékszerek, viselet – összegeztem. Ennek megfelelően a témához kapcsolódó temetkezések vagy tárgyak illusztrációját a szövegrészbe ágyaztam, a kiadvány végére került, „klasszikus” lelettáblákra csak azon sírok leletei kerültek, amelyek valamilyen oknál fogva a kifejtő fejezetekből kimaradtak.

Kelt: Nyíregyháza, 2024.július 25.

.....

Pályázó kutató aláírása (vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírás és időbélyegző)